

По најавите за формирање Берза за струја, големите потрошувачи во Македонија почна да ги фаќа паника. Но, од стравот не се имуни ниту малите правни субјекти. Сите тие ќе треба да набавуваат струја на Берзата по пазарна цена. Ова е предлогот на државните електрани за промена на досегашната практика во снабдувањето со електрична енергија.

Станува збор за нови правила кои треба да стартуваат од јануари со формирањето на Берзата на струја. ЕЛЕМ предлага во пакет со големите потрошувачи електрична енергија преку Берза да набавуваат сите фирми во Македонија.

Се бара и дуќаните и продавниците, односно буквално сите фирми корисници на индустриска струја, повеќе да не ја набавуваат од ЕСМ по регулирани поевтини цени, туку електрична енергија да си обезбедат на Берзата по пазарна цена.

Според познавачите, ова ќе значи удар за севкупната економија, бидејќи на фирмите ќе им се зголемат трошоците. По Нова година ЕСМ со струја ќе ги снабдува само граѓаните.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Зголемената невработеност и намалувањето на индустриското производство најверојатно ќе бидат првите ударни мерки. Потоа во втор план би се појавила инфлацијата, а што сè друго ќе произлезе од промената на досегашната практика во снабдувањето со електрична енергија, засега никој не знае.

Ова се само дел од предвидувањата на големите индустриски потрошувачи, кои во паника ја чекаат одлуката на Вла-

дата за либерализација на пазарот на струја. Поточно, од Нова година треба да стапат на сила измените на Законот за енергетика, за кои деновиве на големо се разговара во Владата, и со кои ќе се одреди колкав дел од електричната енергија индустриските потрошувачи ќе купуваат од Берза. Купувањето струја од Берза за најголемите потрошувачи значи зголемување на фиксните трошоци, за кои некои од нив велат дека нема да ги преживеат. Тоа ќе придонесе за пад на црната металургија во Македонија, која е носител на македонската индустрија.

НОВИНИ

Со измените на Законот за енергетика се предвидува големите потрошувачи на Берза да купуваат струја од 80 до 100 отсто. Ова е дел од мерките за либерализација на пазарот, кои Македонија треба да ги спроведе како дел од Европската енергетска заедница, односно големите потрошувачи да излезат на слободен пазар до 2008 година, а домаќинствата до 2015 година.

Деветте индустриски потрошувачи "Фени", "Силмак", "Македонски железници", "Макстил", "Скопски легури", "Митал стил", "Бучим", "Окта" и "Титан-Усје", дел од струјата веќе ја купуваат од слободниот пазар. Во согласност со изме-

ните на Законот за енергетика, од април годинава тие беа обврзани 55 отсто од своите потреби за струја да задоволуваат од слободниот пазар, додека 45 отсто од Македонскиот електропреносен систем (МЕПСО) по регулирана цена од 29,6 евра по мегават-час. Колку за споредба, во моментов пазарната цена е за 2,5 пати поголема од регулираната.

Индустриските потрошувачи сè уште се во исчекување на одлуката на Владата, меѓутоа предупредуваат дека многу од нив нема да ја преживеат либерализацијата. На неодамнешниот состанок меѓу МЕПСО и деветте големи потрошувачи на индустријалците им било посочено дека мора да извадат лиценци за квалификувани потрошувачи или нема да може да купуваат струја од македонскиот преносник. Со оваа лиценца ќе биде точно регулирано колку струја можат да купуваат од МЕПСО со плус или минус 10 отсто од договореното количество. Досега индустриските потрошувачи, освен "Фени", не поседувале вакви лиценци, па затоа често пати ја злоупотребувале својата положба да повлечат повеќе струја од договореното. Од 1 јануари следната година оние кои нема да ја поседуваат оваа лиценца, не ќе можат да набавуваат електрична енергија од МЕПСО.

Колку за илустрација, "Силмак", кој во моментов се обидува да ги отплати постојните долгови за струја, со ова веќе

Е ПОТРОШУВАЧИ, СОГЛАСНО ИЗМЕНЕТЕ НА РИЧНАТА ЕНЕРГИЈА ЌЕ ЈА КУПУВААТ НА БЕРЗА

УТЕХА

Ако е за утеха, Владата тврди дека струјата нема да поскапи по промената на моделот за снабдување.

"Зголемување на цената на електричната енергија во наредниот период нема да има. Владата редовно ги следи сите случувања на енергетскиот пазар, и е во постојана комуникација со сите претпријатија и фирми кои учествуваат во формирањето на цената на енергенсите. Поради ова, досега немаме добиено никакви најави дека ќе има потреба од корекција на цената на струјата", изјави Ивица Боцевски, портпарол на Владата на РМ.

Сепак, некои експерти предупредија дека либерализацијата двојно ќе ја зголеми цената доколку реформата не се спроведе етапно.

сец се очекува тие да бидат усвоени. Од таму велат дека и тие "чуле" дека се дискутира сите фирми да набавуваат струја од слободниот пазар но, за жал, не добиле ништо поконткретно.

Според експертите, ако поминат измените на Законот од 1 јануари, малото стопанство ќе се соочи со колапс. Како прво, цената на електричната енергија ќе се зголеми за најмалку два пати, што ќе ги донесе помалите фирми на работ на рентабилноста, а тоа ќе резултира со отпуштања и со зголемувања на бројот на невработените. Тие велат дека секаде во светот се стимулира малиот бизнис, а кај нас се прават најразлични препки за развој на оваа категорија. Енергетичарите велат дека датумот 1 јануари 2008 година, кој го определиле во Министерството за економија, е премногу амбициозен и дека нивниот план ќе се соочи со големи технички пречки. Прашуваат како ќе ги регулираат трансформаторите да бројат посебно за домаќинствата и посебно за фирмите.

Генерално, македонската економија е неподготвена за идејата на енергетските компании сите фирми струјата да ја купуваат по пазарна цена на берза, сметаат бизнисмените. Ова ќе значи удар за нив.

"Во никој случај нема да се согласиме да влеземе во таков процес неподготвени", изјави Бранко Азески, претседател на Стопанска комора на Македонија.

Покрај ваквите идеи, во јавноста се шпекулира и дека големо е прашањето дали и самите енергетски компании се подготвени за овој модел.

Според Министерството за економија, измените на Законот за енергетика треба да бидат усвоени најдоцна до крајот на овој месец. Тие потврдуваат дека ќе се менува моделот на пазарот за струја, меѓутоа не откриваат детали поврзани со промените. До крајот на минатиот месец се очекуваше консултантската кука која ја ангажирало Министерството, да ја заврши анализата на измените на Законот и да продолжи процедурата за негова имплементација.

Како и да е, што ќе се случува во оваа насока никој не знае, па останува само да ѝ веруваме на Владата во ветувањата дека цената на струјата нема да се зголеми.

смета на нови загуби и долгови. Оттаму велат дека и во април не ги добиле бараните количества електрична енергија, бидејќи пресметките на МЕПСО не соодветствувале со нивните потреби.

"Има една работа која не треба да се изуми. Со оваа мерка ќе дојде до пад на производството кај црната металургија, која е носечка во македонската индустрија", изјави деновиве Борко Андреев, директорот на "Силмак", кој нагласува дека либерализацијата е сериозен проблем за неговата компанија.

Во оваа насока размислуваат и во "Бучим", каде велат дека трошоците за струја од април, откако се обврзале половината од своите потреби да ги задоволуваат на слободниот пазар, се зголемиле за два пати. Тие велат дека ако пред делумната либерализација месечно плаќале 400.000 американски долари за струја, сега плаќаат по 800.000 долари.

бавуваат струја од слободниот пазар, тврдат извори од Министерството за економија. Со измените на Законот за енергетика ќе дојде до целосна промена на сегашниот пазарен модел, со што единствените кои ќе купуваат струја по регулирана цена ќе бидат домаќинствата. Експертите предупредуваат дека ова ќе биде удар за малото стопанство во земјата, што ќе резултира со негативни финансиски резултати и со зголемување на невработеноста. Тие истакнуваат дека ваквиот модел ќе доведе и до зголемување на цената на струјата кај домаќинствата.

За измени во Законот на енергетика се зборува веќе неколку месеци, откако директорот на Електрани на Македонија (ЕЛЕМ), Влатко Чинговски, најави дека во земјата ќе се формира Берза за трговија со струја, на која ЕЛЕМ ќе ѝ ги продава своите вишоци. Меѓутоа, освен податокот дека Македонија ќе добие берза за тргување со струја, сè останато поврзано со оваа тема е мистерија. Дури ни Здружението на енергетичари на Македонија не го добило драфтот на измените на Законот, иако веќе овој ме-

КОЛАПС

Но, ова не е сè, зошто и дуќаните (и слаткарниците з.н.) во Македонија од Нова година ќе бидат обврзани да на-

ИСПРАТИ СМС

КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: POD 075XXXXXX каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.

2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.

3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ

*со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА

075 14 14 42

20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина: SON поним Толкувањето го добиваш веднаш.

*со празно место како во примерот